

Nelly Gustavsson,
avdelningsombud vid
Seabased Industries

**Ser kraften
i vågorna 4-5**

Reine inleder

Hoppas att alla har kunnat njuta av den svenska sommaren även om den dök upp lite sent. Bättre sent än aldrig. I skrivande stund går avdelningen in i planeringen för nästa års verksamhet. Denna planering gäller allt ifrån hur många nummer tidningen ska ha till hur styrelsen ska arbeta nästa år.

Även arbetet inför nästa års avtalsrörelse är i full gång och det kommer säkert att bli tufft. Då är det viktigt att vi är många eftersom styrkan sitter i våra medlemmar.

Mer om **Avtalsrörelsen kan du läsa på sidan 6-7**. Glädjande nog har antalet medlemmar i IF Metall ökat både lokalt och centralt. Jag är övertygad om att den ökade fackliga närvaron på arbetsplatserna har bidragit till detta.

Vi har tillsammans med politiker, skola och företagare ett gemensamt intresse för vår region. Därför har vi för femte året i rad anordnat **"Industridagen"**. **Läs mer på sidan 8-9.**

Självklart har vi även med ett arbetsplatsreportage, den här gången från en ganska **obeprövad verksamhet med stor potential, se sidan 4-5.**

Vad gäller fisket så har jag lyckats få upp ett flertal makrillar. Detta bådär gott inför hummerfisket som många ser fram emot.

reine.johansson@ifmetall.se

STUDIER

Studier är ett medel för att uppnå en hög organisationsgrad och se till att kollektivavtal finns på alla arbetsplatser där IF Metall Bohuslän-Dal har medlemmar. Högt deltagande i studierna ger förutsättningar för att leverera bra löner, god arbetsmiljö och övriga villkor på arbetsplatserna.

I vår studiekatalog finns utförliga beskrivningar av samtliga utbildningar. Du hittar katalogen på www.ifmetall.se/avd30
Här är de utbildningar som ligger närmast i tiden:

Kursnamn	Studiedatum	Kursplats	Anmälan
Medlem i facket	10,17,24 nov	Uddevalla	151009
Medlem i facket 55+	11,18,25 nov	Vänersborg	151009
Representantskapsutb.	19,20,23 nov	Carlia	151016
Agera	30 nov-3 dec, 11-13 jan	Carlia	151030
Alla kan göra något	03-dec	Carlia	151030
Försäkringar 1 dag	03-dec	Carlia	151030
Med livet som insats	7-9 dec	Carlia	151106
Lagar i arbetslivet	25-27 jan, 14-16 mar	Carlia	151218
Förhandlarutbildning	29 feb-3 mar	Carlia	160129
Pengar för livet	7-9 mar	Carlia	160205

IFMETALL
Bohuslän-Dal

Medlemstidningen ges ut av IF Metall Bohuslän-Dal, Kanslibacken 9, 451 34 Uddevalla
Tfn: 0522-65 66 50 **Internet:** www.ifmetall.se/avd30 **E-post:** postbox.avd30@ifmetall.se
Ansvarig utgivare: Reine Johansson **Redaktion:** Elisabeth Jannesson, Anastasia Johansson, Bo Nordberg, Peter Johnsson, Kristina Nilsson, Kent Bursjö, i samarbete med Sjöstedt Information AB, Sala.

OMSLAGSBILD: Nelly Gustavsson. **Foto:** Kristina Nilsson.

NÄSTA NUMMER: Utkommer i februari 2016.

LEDAREN:

Med samlad styrka är vi en part att räkna med

STYRKA ÄR AVGÖRANDE när man förhandlar. Att det finns ett centralt avtal i botten, stärker klubbarna och ombudsmännen när de förhandlar om löner och anställningsvillkor på företag i Bohuslän-Dal. Det centrala avtalet garanterar medlemmarna en lägsta nivå för löneförhöjningar och bättre villkor.

UTAN DET RIKSTÄCKANDE AVTALET skulle det bli mycket svårare att få ut löneflykt och risken för lönesänkningar skulle öka. Säkert har du hört företag säga ungefär så här: "Hos oss finns det inget utrymme för att höja lönerna." Ofta pekar de på dålig lönsamhet. Eller på att konkurrensen är så hård att det inte går att ge personalen högre löner. Många små och medelstora företag i Bohuslän och Dalsland hävdar att de är hårt pressade av de stora företagen som är deras kunder.

Läs mer om avtalsrörelsen på sidorna 6-7.

MIN POÄNG är att arbetsgivarna hittar alltid argument för att säga nej. Därför är garantin i det rikstäckande avtalet så viktig. Utan ett centralt avtal står vi oss slätt. En väsentlig del av IF Metalls styrka i avtalsförhandlingarna är att en mycket stor andel av landets industriarbetare är medlemmar i vårt förbund. Tack vare att åtta av tio industriarbetare står bakom IF Metall kan vi alltid lägga kraft bakom orden. Att du är medlem är avgörande.

YTTERLIGARE EN STYRKA är att svenska industriarbetare gör fantastiska insatser varje dag. De tar ett enormt ansvar och skapar förutsättningar för industriföretagen att leverera produkter av världsklass. Idag adderar våra insatser på jobbet ett högre mervärde till de produkterna än någonsin tidigare. Därför är det rimligt att vi får del av vinsterna. Samtidigt vill vi att en del av överskottet ska investeras i bland annat nya produktionsätt och nya maskiner.

VI HAR LEVT MED AUTOMATION och robotar i tiotals år. Nu slår digitaliseringen igenom. Det som många kallar framtida förändringar har vi redan upplevt under lång tid. Vår framtid har aldrig legat i att bromsa utvecklingen. Istället följer vi med och utvecklar vår kompetens för morgondagens jobb i Bohuslän-Dal. Det är vårt sätt att göra kloka investeringar, på samma sätt som starka kollektivavtal är klok politik för framtiden.

Anders Ferbe

förbundsordförande IF Metall

Nya avdelningsombud

NAMN

Amanada Isopoussu
Nelly Gustavsson
Erik Falk
Kevin Åkesjö

ARBETSPLATS

Processkontroll Mekaniska AB
Seabased Industries AB
Stech Skandisaviska Tech AB
Stillingsöns Bil AB

Varje månad utses medlemmar till fackliga uppdrag inom IF Metall Bohuslän-Dal. Här är nya avdelningsombud från april till september 2015.

*Tycker du redan nu att detta låter intressant hör av dig!
Ring 0522-65 66 50.*

BESLUT: Vi bildar en ungdomskommitté

– Vi ger ett verktyg till alla våra unga medlemmar

Avdelningsstyrelsen beslutade under våren att bilda en ungdomskommitté. Nu är det september och kommittén har påbörjat arbetet. Fredrik Karlsson från Borealis och Stefan Jansson från Preem i Lysekil utsågs till projektledare för den nybildade ungdomskommittén. Både Fredrik och Stefan ingår i avdelningsstyrelsen.

Varför bilda en ungdomskommitté?

– Det behövs en ungdomskommitté för att kunna ta tillvara på IF Metalls ungdomars intressen på ett så effektivt och förtroendegivande sätt som möjligt. Det anser vi görs bäst av ungdomarna själva. Nu behöver vi intresserade och engagerade ungdomar. De är ju i allra högsta grad en fortlevnad av facket.

Vad finns det för tänkta uppdrag?

– Till och börja med så tänkte vi att kom-

mittén skulle planera och utföra aktiviteter och evenemang med inslag av någon form av information eller utbildning. Sedan får vi se vad det utvecklas till! Men visionen är att medlemmar i kommittén börjar engagera sig i andra kommittéer och börjar med skolinformation.

Hur skall bildandet ske? Vad finns det för tidsplan?

– Vi har bland annat träffat klubbarnas ordföranden för att berätta om vad som är på gång och vad

som kommer krävas av dom för att kunna bilda en kommitté. Under hösten kommer vi även att presentera planerna för våra klubbar och avdelningsombud på vårt "Repskapsmöte".

– Under mars eller april 2016 så kommer vi bjuda in samtliga ungdomar (under 30 år) i vår avdelning till en konferens för uppstart av en ungdomskommitté. Förhopp-

– Äntligen är vi på gång, säger jag. Vi har i avdelningen väldigt många unga medlemmar. Därför känns det helt rätt att fokusera lite extra på dessa och ge förutsättningar att syssla med verksamhet som ungdomarna själva känner är roligt och viktigt, säger Stefan Jansson.

ningen är att där hitta medlemmar som är beredda att vara med. Under hösten 2016 skall sedan vår ungdomskommitté vara igång, avslutar Fredrik och Stefan.

Peter Johnsson

Hållbar energi med vågorna som drivkraft

Vädargudarna har bestämt sig för att öppna himlen med riktigt hållregn. Vi är på väg mot norra hamnen i Lysekil och målet för dagen är Seabased Industries.

Företaget startade i samarbete med Uppsala universitet för åtta år sedan.

Motivet var att minska behovet av energiproduktionen från bland annat fossila bränslekällor och bidra till svensk produktion med billig och hållbar elkraft.

- Aggregaten står förankrade på havsbotten med ett gravitationsfundament i betong. Placeringen skyddar från de krafter som regelbundet förekommer på havet vilket bidrar till att minimera behovet av underhåll. En vågkraftspark väntas hålla i minst 20 år, förklarar Håkan Möller.

NELLY GUSTAVSSON, avdelningsombud och Håkan Möller, skyddsombud tar emot oss. Under vår rundvandring i lokalerna träffar vi på Mats Leijon, som är grundare och en av visionärerna i företaget.

Nelly Gustavsson

- Man måste vara lite knäpp för att våga satsa, säger Mats och skrattar. Men vi var flera som trodde på idén med vågkraftanläggningar och då var det bara att köra.

De första testanläggningar lades utanför Islandsberg, Lysekil, och efter en tid av forskning och tester beslutade man sig för

att göra en serie vågkraftverk och lägga produktionsdelen i Lysekil.

Med Fortum som största kund har man nu påbörjat en anläggning utanför Kungshamn som är under installation. Fullt utvecklat kommer parken innehålla cirka 400 aggregat.

Även en vågkraftpark i Ghana sjösättes i maj i år, och är den första delen i ett mycket större projekt.

Effektiv produktion

När man först startade produktionen var det med en handfull människor och väldigt enkla metoder. Än idag finns det moment i produktionen som är rent handarbete men för att det ska bli mer produktionseffektivt har man investerat i en robotcell som ska ta de mest monotona delar av arbetet.

I dag är de ett femtiotal som jobbar i företaget varav cirka 25 personer är i produktion.

Nelly Gustavsson jobbar i montagehallen och Håkan Möller med vajerframställning.

- Eftersom det här är en ganska oprövad verksamhet så är det nytt allting, sjösättningen, när bojar ska ut med mera. Vi bryter ny mark ganska ofta och jobbar ständigt med att förbättra produktion och arbetsmetoder. Det är långt ifrån en monoton arbetsplats, skrattar de båda.

Skyddsarbetet i fokus

- Skyddet är något som företaget lägger stort intresse och vikt i eftersom vi är i utvecklingsfas och kan komma att ändra våra metoder utefter förbättringsförslag, berättar Håkan Möller.

- Bland annat har vi morgonmöte varje dag med ledningen för uppdatering och genomgång vid eventuella ändringar. Det är mycket jobb men samtidigt ett roligt och viktigt arbete, säger han.

Det köps in material till aggregaten som består av tjock plåt. Plåten skärs i lasermaskin till rätt storlek, bockas, blåstras och målas. Nästintill inga detaljer köps in färdiga till Seabased utan specialtillverkas på plats. På bilden Van Hui Bui.

Arbetsplatsen

Seabased Industries ingår i Seabased-gruppen och grundades 2001.

Moderbolag och utvecklingsavdelning ligger i Uppsala, produktionen i Lysekil.

Seabaseds vågkraftverk utnyttjar höjdskillnaderna mellan vågtopp och vågdal för att utvinna elkraft.

Företaget har cirka 50 anställda varav 24 är medlemmar i IF Metall.

Aggregaten har en livslängd på cirka 20 år innan de behöver bytas ut. Den kraft som produceras per år motsvarande cirka två villors årsbehov med den teknik som finns i dag. Kraven är stora på de material som används i de havsbaserade anläggningarna.

Genom rotation och utbildning vill företaget att alla ska få en helhetsbild i produktionen, både för att kunna stötta upp men också för att känna delaktighet och behålla kompetensen inom företaget.

- Eftersom vi har en så speciell verksamhet och alla är upplärda på plats, är man

väldigt måna om att få folk att stanna, avslutar Nelly.

Vi lämnar företaget med helt nya insikter om vågkraft. Kraften finns ju hela tiden där ute eftersom havet ständigt är i rörelse och det bästa av allt, det tär inte på miljön.

Anastasia Johansson, foto Kristina Nilsson

Vad händer i avtalsrörelsen och

Den 31 mars 2016 löper nuvarande Teknikavtal ut. Den 17 september träffades IF Metalls avtalsråd för de olika kollektivavtalsområdena, där Teknikavtalet är ett av flera. På avtalsrådet finns förtroendevalda från Bohuslän Dal med. Vid det tillfället valde man också förhandlingsdelegationerna. Det är förhandlingsdelegationerna som föreslår kraven för respektive bransch.

IF Metall kommer att förhandla med 19 olika arbetsgivareparter om 43 kollektivavtal.

Våra nuvarande treåriga avtal med arbetsgivareparter löper ut under våren 2016, då gäller det att vi kommit överens. Förberedelserna pågår för fullt och under våren och sommaren har förbundet tillsammans med avdelningarna genomfört träffar för medlemmar och förtroendevalda för att få en uppfattning om vilka frågor som bör drivas i avtalsrörelsen. Motioner (förslag) från medlemmar och klubbar har också skickats in till förbundet och kommer att behandlas på förbundsstyrelsens möte den 21 och 22 oktober.

UNDER OKTOBER OCH NOVEMBER kommer LO och Facken inom industrin (FI), att träffas och föreslå gemensamma avtalskrav till förbunden och samordna fackens agerande gentemot arbetsgivarna inom industrin. FI består idag av fem fackförbund som omfattas av Industriavtalet, Sveriges Ingenjörer, IF Metall, Unionen, Livs och GS.

Löner och arbetsvillkor

Innehållet i ett kollektivavtal är inte hugget i sten utan förändras genom förhandlingar mellan fackförbunden och arbetsgivareorganisationerna. Det är detta som kallas Avtalsrörelse och omfattar både löner och arbetsvillkor. Ett avtal gäller oftast 1-3 år.

Allt sker utan politisk inblandning och det är viktigt. Det är det som skiljer oss från många andra länder och som vi i folkmun kallar "Den svenska modellen" och den ska vi värna om.

- Det kommer att bli en tuff avtalsrörelse även denna gången det är vi helt övertygade om. Vi har en omvärld som är minst sagt skakig med stora ekonomiska svängningar. Det påverkar självklart vår arbetsmarknad och innebär att parterna står lika långt från varandra som vanligt, säger Anneli Ivarsson avtalsansvarig ombudsman på avdelningen.

Skilda krav för olika branscher

Den 17 september träffades IF Metalls avtalsråd för de olika kollektivavtalsområdena, där även förtroendevalda från Bohuslän Dal finns med, och då valde man också förhandlingsdelegationerna. Det är dessa som sen föreslår kraven för respektive bransch.

Det som närmast kommer att hända nu är att avtalsråden kommer att behandla de inkomna motionerna och även LO:s och FI:s förslag till avtalskrav. Avtalskraven ska utbytas mellan parterna senast den 31 december och i januari/februari påbörjas förhandlingarna.

För att vi inte ska hamna i vad som kallas "avtalslöst tillstånd" måste ett nytt avtal träffas den 1 april 2016. Förutom hur stor löneökningen kommer att vara förhandlas även frågor om arbetstid, pensioner, kompetensutveckling och inflytande frågor.

Ju längre avtalstid ju bättre är det för alla, både arbetsgivare och fack. Det blir en bättre stabilitet och båda parter vet vad de ska förhålla sig till de närmsta åren, eftersom fredsplikten råder. Men kommer vi inte överens är sannolikheten för ett kortare avtal stor.

Text Bo Nordberg, foto Kristina Nilsson

April

IF Metallträffar.

15 april

Sista dag för nominering av förhandlingsdelegationer.

15 april

Sista dagen för avdelningarna att rapportera in sina val av ombud till avtalsrådet.

APRIL 2015

Hållpunkter på väg mot Avtal 2016

Maj

Regionala FI-konferenser.

19 maj

LO:s representantskap.

MAJ 2015

1 september

Sista dag för motioner till avtalsrådet i november.

17 september

Avtalsrådet, val av förhandlingsdelegationer.

23-24 september

Förbundsstyrelsen.

SEPTEMBER 2015

Okt-nov

LO och Facken inom industrin fastställer förslag till avtalskrav inklusive löneökningar.

21 oktober

LO:s representantskap.

21-22 oktober

Förbundsstyrelsen behandlar motioner till avtalsrådet.

OKTOBER 2015

och hur berör det mig?

– Samma visa inför varje avtalsrörelse, pengarna är slut, noterar Veli-Pekka Säikkälä, IF Metalls avtalssekreterare.

– Vi ser att vi tappat i konkurrenskraft och har inte råd med för dyra kostnader, anser Teknikföretagen.

– Vi har en omvärld som är minst sagt skakig med stora ekonomiska svängningar. Det påverkar självklart vår arbetsmarknad och innebär att parterna står lika långt från varandra, säger Anneli Ivarsson avtalsansvarig ombudsman på IF Metall Bohuslän-Dal.

Ju fler som är med – desto större tyngd

Att vi är många som är med i facket är lika viktigt nu som då. Har vi ett avtalsområde med låg organisationsgrad kommer detta självklart påverka förhandlingarna i Avtalsrörelsen. En uppmaning till er medlemmar är därför att se till att få med era arbetskamrater, både de som står utanför och de som är felorganiserade. Det är viktigt när vi ska ut och förhandla på företagen.

– Vi värnar om industrin och dess konkurrenskraft. Vi kommer att komma med rimliga krav som vi står bakom och tror på, för att i nästkommande avtalsrörelser kunna göra likadant, säger Veli-Pekka Säikkälä, IF Metalls avtalssekreterare.

Nov-dec

Möten med förhandlingsdelegationerna inleds.

18-19 november

IF Metalls avtalsråd behandlar motioner samt LO:s och Facken inom industrins förslag till avtalskrav.

NOVEMBER 2015

17 december

Förbundsstyrelsen.

31 december

Avtalskraven utväxlas mellan parterna senast den 31 december

DECEMBER 2015

Jan-feb 2016

Parterna förhandlar.

1 mars 2016

Opartiska ordförande träder in och förhandlar om avtal inte träffats.

31 mars 2016

Gamla avtalet löper ut.

MARS 2016

AVTAL 2016

1 april 2016

Nytt avtal klart.

APRIL 2016

Till vänster: Under senaste industri-dagen gick Erica Sjölander, chef för IF Metalls utredningsenhet, igenom rapporten om de 10 stegen mot ny industrialisering, som IF Metall tagit fram, samtidigt som hon konstaterade att mycket av det praktiska arbetet måste göras lokalt och regionalt.

Nedan: Ulf Larsson, chef för vuxenutbildningen i Uddevalla.

Efter ett seminariebesök i Stockholm våren 2010 föddes tankarna hos Jan-Olof Andersson och Sonny Persson, båda fackligt-politiskt verksamma inom avdelningen, om hur man skulle kunna belysa arbetsmarknadsfrågor och samverka för industrins möjligheter i den egna regionen. I dag är INDUSTRI-DAGEN ett begrepp och ett forum som växer.

INDUSTRIDAGEN 2015: HUR FÅR VI FART PÅ INDUSTRI I INDUSTRI-LAND

En växande mötesplats för region

”ATT VI VILLE GÖRA något visste vi, men på vilket sätt visste vi inte förrän vi hade varit uppe på Industrirådets industridag.”

Avdelningen inspirerades att starta en egen ”Industridag”. Den riktar sig främst till utvecklingen inom regionen, men man insåg snabbt att det skulle vara ineffektivt att prata endast utifrån det egna intresset. Målgruppen skulle därför komma att bli industrins företrädare, politiker, de fackliga organisationerna och företrädare för skola och utbildning.

Gemensamt intresse

- Både företagarna och vi inom den fackliga organisationen har ett gemensamt intresse att svensk industripolitik visar på bra förutsättningar och långsiktighet och att våra

politiker är delaktiga i att åstadkomma detta. Att skolan finns med är viktigt eftersom det är deras uppdrag att tillhandahålla rätt utbildning. Tillsammans kan vi komma med synpunkter, belysa hinder samt ge konkreta förslag till våra politiker, säger Jan-Olof Andersson.

I år gick Industridagen av stapeln för femte året i rad på Högskolan Väst.

Hur få fart i industrilandet Sverige?

IF Metall, Unionen, Teknikföretagen och Riksdagens Näringsutskottet var representerade för att diskutera problem och lösningar angående tillväxten genom frågeställningar och paneldebatt. Temat i år var ”Hur får vi fart på industrin i industrilandet Sverige”.

Ämnen som diskuterades var bland annat vilka faktorer som styr industrins utveckling, vår position som framstående industriland och TTIP (Frihandelsavtal mellan EU och USA) och hur det kan komma att påverka oss.

Tidigare teman under åren har bland annat varit kompetensförsörjning, klimat-effektiv industriproduktion och Svensk-Norskt samarbete.

Fyllde hela salen

Det är inte bara det ökade antalet medverkande som visat på att temadagarna varit lyckade.

- För fem år sedan var vi mellan 70-80 deltagare men då var intresset till stor del på en lokal nivå. I år fyllde vi hela salen

Ovan: Olle Ludvigsson i mitten, Jenny Nilsson (S) från riksdagens näringsutskott tillsammans med en av åhörarna.

Till höger: Kenneth Lund, Unionens klubbordförande på Borealis, var en av deltagarna som ställde frågor till Industridagens panel. Kenneth är också vice ordförande i Göteborgs regionstyrelse och ordförande i en av våra branschdelegationer.

Text: Anastasia Johansson, foto: Kristina Nilsson

NDET SVERIGE?

onens utveckling

med cirka 120 personer, säger Jan-Olof. Vår Industridag har fått väldigt positiv respons. Inte bara utav feedback från medverkande utan även vårt förbund har uppmärksammat dagen och uppmuntrar flera avdelningar att följa efter.

Utrymme att växa

Även om Industridagen satt sitt fäste på agendan hos allt fler är avdelningen driven i visionen om att det kan bli ännu större.

- Vi har tolv kommuner i vår avdelning och nästan hela kommunstyrelsen i Uddevalla var här i år. Men vi saknar politiker från de andra kommunerna. Våra klubbar skulle vi också vilja ha med i större utsträckning, men det tillhör vårt långsiktiga arbete och mål, konstaterar Jan-Olof.

- Vid nästa Industridag är det dags att ta pulsen på våra politiker. Nu behöver vi få svar på hur man hittills jobbat med näringslivsutveckling och arbetsmarknadsfrågor utifrån industrins perspektiv samt hur man främjar Industrietablering. Det ser jag fram mot, säger Jan-Olof Andersson.

FRÅGA FACKET

Hej Anneli, vi märker att det kommer en del frågor om den avtalade rättigheten till delpension, kan du förklara lite?

- Ja, denna rättighet förhandlades in i våra kollektivavtal 2013 och innebär kort att våra medlemmar nu har en avtalad rättighet att gå ner till 50 % arbetstid från 60 års ålder.

Om man går ner i arbetstid så blir det mindre lön, hur ska man klara det?

- I förra avtalsrörelsen avsattes totalt 1,2 % på lönen som arbetsgivaren betalar in varje år till dig. De pengarna sparas till dess du vill ta ut delpension.

Måste jag gå ner till just 50 procent när jag fyller just 60 år?

- Nej, du väljer själv när du vill ansöka efter du fyllt 60 år och till hur stor del av arbetstiden, dock max 50 % av arbetstiden.

Och om jag inte vill nyttja min rätt till delpension, vad händer då med alla pengar som är avsatta till mig?

- Om du inte använt dem så förs de över till din avtalspension och läggs på den. Du förlorar inte pengarna.

Så jag bestämmer alltså själv om jag vill gå ner i arbetstid?

- I våra kollektivavtal står det att du har rätten om det inte föreligger särskilda hinder i produktionen. Det innebär att till exempel på mycket små företag kanske det inte går att bedriva verksamhet om du går ner i arbetstid. Då kan det vara ett hinder.

- Om det började avsättas 1,2 procent nyligen, då har de som är 60 år idag inte mycket pengar att ta ut?

- Det stämmer. Någon gång måste ett sådant här system startas och det tar självklart ett antal år att få tillräckligt mycket pengar avsatta. Jag tror att de som är lite yngre kommer tycka att det här är en bra möjlighet i framtiden.

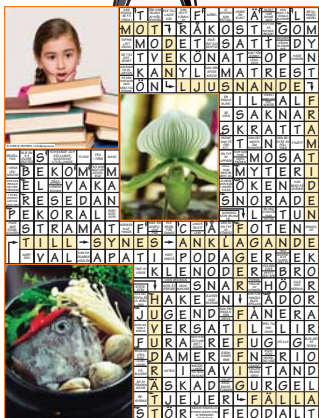
Varför har IF Metall förhandlat fram den här möjligheten för sina medlemmar då?

- Vi vet att snittåldern när våra medlemmar inte orkar jobba längre kanske inte är högre än 62 år. Om vi då kan gå ner i arbetstid så sparar vi våra kroppar och kan förhoppningsvis klara fler år i arbetslivet och ha ett rikare liv den dag vi blir pensionärer.

Finns det någon fördel för företagen i detta?

- Ja om vi inte sliter ut våra kroppar lika mycket så kommer vi att bli sjukskrivna mindre när vi blir äldre. Då slipper företagen en del sjuklönekostnader. De får även möjligheten att anställa en yngre arbetare om till exempel två äldre skulle gå ner till 50 procent.

Rätt till delpension

Här är rätta lösningen på frågorna i jubileumstidningen 1/2015.

Lösningen finns också

på vår webb:

www.ifmetall.se/avd30.

Vinnare blev: 1:a pris:

Roland Jonsson, Högsäter,

2:a pris: Lennart Andersson,

Uddevalle, 3:e pris: Håkan

Grapenfalk, Uddevalle.

WEBBASERAD MEDLEMS-KALENDER

- Du vet väl om att medlemskalendern sedan 2013 även finns digitalt.
- Den webbaserade kalendern kan användas både i dator och smartphone och det går att lägga in egna möten och uppgifter.
- Den innehåller även samma fackliga information som fanns i den tryckta kalendern.
- Vill du börja använda kalendern eller läsa mer om den går du till: alma.lo.se/info.

ANKA MED PEPPAR

Hej alla matglada! Nu ska vi laga anka på ett enkelt sätt. Färska anka är svårt att få tag på så vi satsar på en fryst, tar cirka två dygn att tina i kylan. De brukar väga runt 2 400 gram och räcker till 4 personer.

Detta behöver du:

1 anka

Lite smör till stekning

Till pepparblandningen:

1-2 tsk grönspeppar i lag

1-2 tsk rosépeppar

1-2 tsk hel svartpeppar

1-2 tsk hel vitpeppar

1-2 tsk grovt salt

När ankan har tinat tar du ut eventuell påse med inälvor, de ska inte användas nu men går utmärkt att använda till buljong.

Skär av låren. Skär loss vingarna. Skär igenom bröstbenet och klipp eller skär loss dem från ryggbenet så du får två stora bröstfiléer. Nu har du fyra stora bitar, två lår och två bröstbitar. Ryggbenet används inte här.

Värm upp ugnen

Sätt ugnen på 175 grader.

Håll alla pepparsorter i en mortel eller kryddkvarn och krossa grovt. Blanda med

grovt salt. Tag större mängden kryddor om du gillar lite hetare smak.

Fördela kryddblandningen på skinnets på ankbitarna och lägg med skinnets ner i en het stekpanna med smör. Bryn till fin färg.

Lägg först i anklåren med skinnets upp i en ugnsfast form och kör 25-30 minuter i 175 graders ugn.

Höj värmen till 200 grader och lägg nu i bröstbitarna. Häll över en del av ankfettet från stekpanna och kör ytterligare 20 minuter. Tag ut köttet och låt det vila 15 minuter under lite folie.

Om man vill kan man nu lätt lossa benet från bröstbitarna och skära köttet i fina skivor eller så delar man bara bröstet i två delar. Låren delar man i två delar.

Till detta passar en risotto eller potatis och palsternackmos mycket bra.

Spara gärna fettets som är utmärkt till stekning och matlagning. Fettet håller sig flera månader i kylan.

Lycka till!

LÄTTFÖRSTÅELIGT OM EU OCH EUROPA

Europaportalen är en nyhetssajt om EU och Europa med bevakning från egna redaktioner i Stockholm och Bryssel.

Ägarna representerar arbetsgivare och löntagare på den svenska arbetsmarknaden.

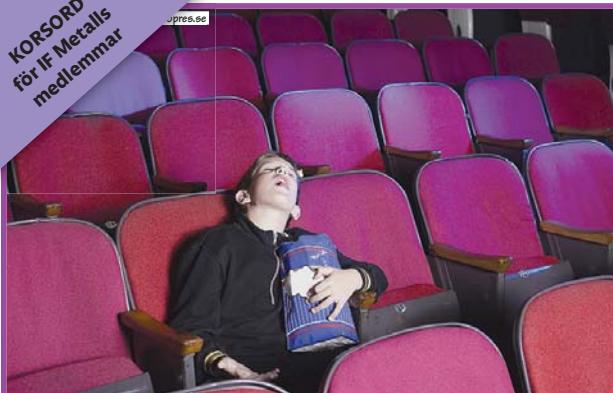
Förutom dagliga nyheter har Europaportalen olika temaartiklar som gör det lättare att förstå

den ibland svårbegripliga EU-politiken.

Europaportalen, där IF Metall sitter i styrelsen, ägs gemensamt av flera svenska fackförbund samt arbetsgivarorganisationer. På europaportalen.se kan du anmäla dig för prenumeration på nyhetsbrev.

KORSORD
för IF Metalls
medlemmar

TILLHÖR MULL- BÄRS- SLÄKTET	LÄGGA PÅ MINNET	ANKA KAN HÄRSTAM- MA FRÅN EN	ÄR SOM ETT DYT SEGRA- RE	LEDER INTE TILL ENORMA FÄNGSTER	OSANN UTSAGO	EN SÖRST ÖVRE SÖIKT	GÅR AN PÅ BORDET &
→				↙			
DET KAN VARA RENA HA- SARDEN							
ÄR SIKT			AV SÄLL- SAMT SLAG				SÄG KAN SKE PÅ
UPPLEVS FÖRÖD- MUKAN- DE			GJORDE VERKAN				HAR KOLL PÅ FOLKS ÅSIKTER
UR SIKTE	PÅ FOR- DON FRÅN ARGEN- TINA		FLAMMA KAN HÖ- RAS I MUSIK			KORT FÖR KISEL ROV- DJUR	
"LINDY HOP"	↙			KAN NOG ELDHÅG BLI TILL	FÖGA FÄRG- STÄRK VÄXTDEL		
ÄMBETSMAN I ANTIKENS ROM, NÄRMOST UNDER KONSUL	GÖR HUS- DJUR SÅ DET HÖRS	LADE IN	BÖR MAN HÄ I FORDON				
SÄGS SPRÄTT MED SIN STÅT			TIGGARE I ITALIEN KAN MAN PÅ IS				
GROVT OCH O- HYFSAT			NÅGOT SÖTT RYMD- MÅTT				KAN VALL VARA FÖR
→		TING KAN T EX ETT KONSTNÄR- LIGT VERK				INTE BARA TRÄD	RULLAR HÄTT
EN SÖRST ÖVER- SIKT				ÄNDE	ÄR SOM KORTA MANTLAR HERRE		
→			TYF AV ÅK SÄGS O- GILLANDE		AV		
ÄR SNUS, SÄGER MAN	GJORDE MAN I EDAM VATTEN				KAN BESIKT- NING VARA	KAN BLI TILL VÄV	
MINDRE SLIPAD	AV ALL- VARLIG NATUR VÄXT		KAN VIS- SA MED- CINER DEN FÄLNAR				DEN HOPPAS VI ÄR FJÄRRAN
→		↘		↙	IBLAND FÖR HANDEN BRÅKADE		
FICK NOG SEN		TYG- STYCKEN, MEST FÖR DAMER	FINNER MAN MÅL I MINERAL			SPINDEL- DJUR VÄL- MATADE	DET KAN VARA EN BYGGSTEN I MUSIK
	↙	LÄNGD- MÅTT UTAN ÄNDE				KAN DET STÅ PÅ RADION VILA	
				↘			
STÄDAD				↘			
→				KAN MAN FÅ FÖR JOBDET			
PÅ GOTT HUMÖR VÄLDIGT FLÖDE				VÄXER SIG OFTA TALLAR	BIBEL- MAN ÅKDON		
→			MONACO T EX ÄR EN	FICK MAN KANSKE PÅ REAN			
PÅ LIVETS TRÖSKEL	→			DET KAN VARA EN KAMP			
NÄR MAN FRÅN KVIK- JOKK	↙	DE PRIVI- LEGIE- RADE	SKÄLLS- ORD SOM DUKAT		HALAS I OMBORD	GÅR GOTT RYGGENS ÖVERSTA KOTA	PLÅGAR KALUF OM- SIDER
BE- STRAFFA - LIND- RIGT				HÖNA MAN KAN HA DET I MAGEN		SAMLAS FRÅN VISS LÖNN	KROPPS- DEL
→				KAN VARA AV ELEKT. RISKT SLAG			
BYTER MAN BORT I BUTIK	→				ORT, NÄRA VÄNERN YT- ENHET		
DUKAS FRÅN IBLAND	↘			→			
CA 35000 PERSONER I SVERIGE HETER SÅ			BÖR VÄL EJ FÖR- TROLIG- HETER			BESÖKS I HOLLY- WOOD	

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

PRISER: 1:a pris, 4 biobiljetter. 2:a pris,
2 biobiljetter och 3:e pris, 1 trisslott.

Skicka in ditt svar senast den **10 januari 2016**
till IF Metall Bohuslän-Dal, Kanslibacken 9,
451 34 UDDEVALLA. Varken **avdelningsstyrelsen**
eller **anställda** får delta i korsordstävlingen.

Strömstad

I skrivande stund har våra medlemmar på 12 företag i kommunen fått sin årliga lönerevision genomförd tillsammans med avdelningens ombudsman.

Tanum

På vår arbetsplats Tetra Pak Inventing arbetar vår medlem Arne Långövik som på avdelningens årsmöte i år var en av tre som blev utsedd till hedersmedlem.

Sotenäs

I denna kommun har avdelningens ombudsmän hittills genomfört sju löneförhandlingar. I snitt har lönerna på dessa företag ökat med minst 2,4 %. Nivån på ökningen bestäms i våra kollektivavtal. Känner du någon på din arbetsplats som ännu inte är medlem? Ställ gärna frågan om medlemskap till hen så vår styrka kan ökas.

Lysekil

På Vann Spa & Konferens, tidigare ägd av Metall och hette då Lingatan, genomförde avdelningens uppsökande regioner sin verksamhetsplanering för 2016. 590 arbetsmiljöbesök och uppsökierier planerades. I Lysekil har företaget GMA Garnet tecknat kollektivavtal. Totalt berörs tre medlemmar.

Dals Ed

I kommunen har IF Metall kollektivavtal och medlemmar på åtta arbetsplatser. På tre av dessa finns det förtroendevalda som tillsammans med

avdelningen företräder medlemmarna.

Vill du veta det senaste under avtalsrörelsen? Gör så här!

Färgelanda

Samtliga IF Metalls kollektivavtal kommer att omförhandlas i nästa års avtalsrörelse. I denna process kan IF Metall snabbt behöva komma ut med information till er medlemmar. För att själv registrera e-post och mobilnummer så gå in på www.ifmetall.se och klicka på "Medlemsportalen". Registrera dig och uppdatera dina uppgifter. I kommunen har Davids Verkstad och DW Tråd tecknat kollektivavtal. Totalt omfattas sex medlemmar.

Munkedal

På huvudbiblioteket i Munkedal Centrum har det under hösten startats IT-skola för seniorer. Du behöver själv ta med dig din dator, läsplatta eller telefon. Bland annat så visas hur man skickar bilder, hanterar kartor och vad man skall tänka vad gäller säkerhet. Träffarna är på torsdagar mellan KL 14:00-16:00 och någon föranmälan behövs inte. För mer information: www.munkedal.se

Uddevalla

I kommunen har två företag tecknat kollektivavtal med IF Metall. Dessa är Sy & Tyggården i Uddevalla och Västskustgarage. Totalt omfattas tre medlemmar av de avtalsvillkor som framförhandlats och har

nu rätt till bland annat övertidsersättning, arbetstidsförkortning och årliga löneökningar.

Stenungsund

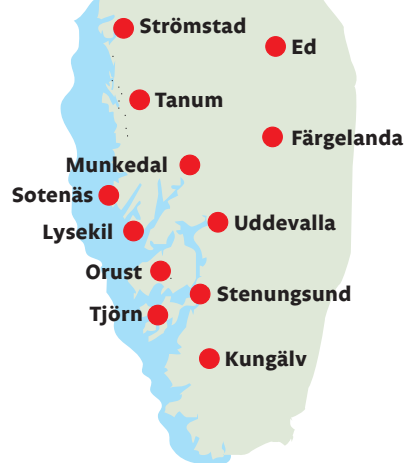
Här har våra klubbar på de kemiska fabrikerna skrivit en motion inför kommande avtalsrörelse. Den handlar om att våra medlemmar skall bli kompenserade i de fall företagen får lägre skattekostnader när de betalar in premier till våra pensioner istället för vissa lönekostnader. Motionen kommer att behandlas på IF Metalls avtalsråd som sammanträder i mitten på november och där grundkraven inför avtalsrörelsen kommer sättas.

Ulf Landström

Tjörn

Här bor vår medlem Ulf Landström. Han är sedan många år förtroendevald på Inovyn (gamla Ineos) i Stenungsund. Framförallt är det medlemmarnas arbetsmiljö som engagerat Ulf. Sedan två år är Ulf ordförande i avdelningens miljökommitté som planerar och genomför regionala arbetsmiljöbesök på våra mindre arbetsplatser. Om du verkar som skyddsombud och kanske är intresserad att vara med i avdelningens verksamhet, kontakta oss på telefon 0522-656650. På Tjörn har Blekets Bilservice tecknat kollektivavtal. Totalt omfattas en medlem och allmänheten vet nu att här råder sjysta villkor.

IF METALL BOHUSLÄN-DAL

har medlemmar på arbetsplatser i dessa 12 kommuner. Totalt rör det sig om cirka 5 500 aktiva (yrkesverksamma och arbetslösa) och ungefär 1 500 pensionärer.

På den här sidan gör vi ett svep runt kommunerna för att ge en bild av vad som händer inom IF Metalls olika områden.

Orust

Ön Orust är sedan en tid klassad som Sveriges fjärde största ö. Detta sedan Södertörn-Nacka i Stockholm beslutats som ö. Det är naturligtvis fusk då Orust är en naturlig ö och följaktligen är Sveriges tredje största ö efter Gotland och Öland. Då IF Metall strävar efter rättvisa så finns orsak till påpekandet. *Källa: Wikipedia*

Kungälv

I kommunen har avdelningen genomfört 39 löneförhandlingar. De medlemmar som omfattats arbetar bland annat på verkstadsföretag, bilverkstäder, kemisk industri och Textil. Drygt 310 medlemmar har minst fått de löneökningar som kollektivavtalet garanterar. På flera av arbetsplatserna har det på medlemsmöten diskuterats vikten av reallöneökningar även nästa år då nya avtal ska framförhandlas. Reallöneökning är det som finns kvar av ökningen efter inflation.

Tryckt hos PR-Offset, Mölndal, på papper från Munkedal.